

**ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА СЛУЖБА
КОСОВСКА МИТРОВИЦА**

**38220 КОСОВСКА МИТРОВИЦА
УЛ.ЦАРА ДУШАНА БР.10
Тел. 028/497-031, Тел/факс 028/497-044
Емаил пскм@опен.телеком.рс
Сајт: [хпт//псс.рс](http://псс.рс)**

ПОЉОПРИВРЕДНИ БИЛТЕН

Број XI бесплатан примерак
Новембар 2013. Косовска Митровица

Садржај:

РАТАРСТВО-ПОВРТАРСТВО

- **Како се у задрузи примењује принцип: добровољно и отворено чланство,**
- **Колико права на расподелу добити припада сваком задругару;**

ВОЂАРСТВО-ВИНОГРАДАРСТВО

- **Обележја земљорадничке задруге**

СТОЧАРСТВО

- **Мере за обнову земљорадничког задругарства**

ЗАШТИТА БИЉА

- **Задружне вредности и принципи**

Како се у задрузи примењује принцип: добровољно и отворено чланство

Добровољно чланство је да свако својом вољом дали ће бити или неће бити члан неке задруге. Значи у задругама нема присиле ни на шта, па ни на стицање и престанак чланства. Свако има право да одлучи дали ће остати или неће остати члан задруге. Ако не жели да остане члан задруге дужан је да поднесе захтев за иступање. Захтев не може бити одбијен од било ког органа задруге. Датум иступања је датум са којим је онај ко подноси захтев за иступање измиријо све обавезе према задрузи. Захтев за иступање се само констатује на седници органа који је задружним правилном одређен да одлучује о стицању и престанку статуса задругара. Констатација на органу управљања је основ за брисање статуса члана у Агенцији за привредне регистре и то треба урадити чим се испуне услови за иступање члана из задруге.

Задружним правилима је одређен рок који не може бити краћи од годину дана у коме ће се задругару који је иступио из задруге исплатити удео који се у пословним књигама задруге води на његово име. Задружним правилима се може утврдити да се задругару који има изузетно висок удео у капиталу задруге исплата изврши у неколико рата како се неби угрозило пословање задруге. Ако то није садржано у задружним правилима исплата се мора извршити у једном наврату чим протекну законом и правилима утврђени рокови.

Задруга би требало да има интерес да стално повећава обим свог пословања. Због тога би требало да прима нове чланове задруге т.ј. нове задругаре. Најлогичније је да се ти задругари регрутују из редова оних домаћина који су били успешни кооперанти задруге. У правилима неких задруга у ЕУ дословце пише: „Нико ко испуњава услове за чланство неће бити одбијен“, што је јасна порука и нашим задругама и задругарима који њима управљају. Због наведених разлога се принцип добровољности и отвореног чланства назива и „принцип отворених врата“. По њему се задруга увелико разликује од предузећа.

На који начин се утврђује колико право на расподелу добити припада сваком задругару?

Основно правило за утврђивање правац на учешће појединог задругара у расподели добити је обим пословања тог задругара са задругом. На крају године утврђује се његово процентуално учешће у вредности пословања свих задругара са задругом. Због тога је важно да се пословање задруга са задругом књижи одвојено од књижења пословања коопераната са задругом. Тако ће задругар који је остварио мањи обим пословања са задругом имати мање а задругар који је остварио већи обим пословања са задругом имати веће право на учешће у добити задруге. Тиме ће се задругари мотивисати да стално повећавају обим свог пословања са задругом.

Извор: “Зашто и како се организовати у задруге” (САНУ)

Обележја земљорадничке задруге

Задруга је правно лице које представља посебан облик организовања физичких лица, који пословањем на задружним принципима остварују своје економске, социјалне и културне интересе, и на демократски начин контролишу задругу. Оснива се и послује на задружним вредностима и задружним принципима.

Задружне вредности су: самопомоћ, самоодговорност, демократичност, једнакост, праведност и солидарност.

Задружни принципи су: добровољно и отворено чланство, демократска контрола од стране задругара, економско учешће задругара, аутономија и независност задруге, образовање,

обука и информисање задругара, међузадружна сарадња, брига за заједницу.

Задруга представља отворено и слободно чланско удружење. Представља задовољавање интереса задругара за продају сопствених производа, омогућава лакше снабдевање репроматеријалом, као и пружање услуга. Сврха постојања задруге је остваривање економских интереса својих чланова. Тим путем мали пољопривредници се удружују, заједно наступају на тржиште, озбиљнији су према другим конкурентима, а и одрживији су. Свим пољопривредним произвођачима приликом интересног удруживања, кроз задругарство, требало би бити боље. Могу користити све повољности како би дошли до исплативије производње и продаје производа. Заправо, уместо да сваки појединац сам себи набавља репроматеријал на мало, задруга набавља на велико, што је много повољније. Такође, уместо да сваки задругар инвестира у скупу опрему, може се инвестирати у заједничку која ће бити власништво задруге, а према потреби је могу користити сви задругари. Уколико пољопривредни произвођачи имају мале капацитете производње, као задругари постају већи пословни конкуренти и понуђачи.

Важно је да се рационалном производњом и правилним пословањем смање трошкови током производње, а повећа њен дотадашњи капацитет.

Успешно пословање задруге је да пољопривредни произвођачи живе од свог рада и опстану на тржишту.

Поред физичких лица, која своја права остварују кроз задругу, и правна лица, предузећа, организације или друга удружења могу доста тога остварити.

Задруга је одлично средство против сиве економије.

Задруга обавља законом дозвољене делатности, при чему врсту задруге одређује претежна делатност, која је као таква одређена оснивачким актом и уписана у Регистар. Али, уколико задруга осим претежне делатности, обавља и друге законом дозвољене делатности, и оне се наводе у оснивачком акту.

Да би задруга добро функционисала потребно је да сарађује са себи сличним задругама, као и да сви њени чланови одговорно раде, информишу се, послују, напредују и сарађују.

У задругу могу добровољно приступити сви који испуњавају услове да послују са задругом, а такође и иступити из ње када према њој измире све своје обавезе. Да би задруга пословала капитал морају обезбедити чланови задруге. Они управљају пословима задруге, доносе управљачке одлуке које обавезују руководство задруге да по њима ради. У интересу сваке задруге је да се њени чланови усавршавају и напредују. Задруга је успешна само ако су сви њени чланови задовољни.

Мере за обнову земљорадничког задругарства

Формирање земљорадничких задруга је неопходно да би се унапредила пољопривредна производња, конкурентност и наступање на тржишту, као и заустављање даљег пада пољопривредне производње. Решење за опстанак малих пољопривредних газдинстава, опстанак пољопривреде, заустављање непрекидног смањивања површина под житарицама, опадање сточног фонда, оживљавање села налази се у оснивању задруга. На нашем терену стање је такво да пољопривредни произвођач оно што произведе нема коме да прода. Зато је неопходна обнова земљорадничког задругарства.

Организовањем савремене пољопривредне производње, прераде и промета у задругама и њиховим савезима значајно се доприноси обезбеђењу прехранбене сигурности земље, јачању робних резерви и већем извозу пољопривредно – прехранбених производа. Бржи развој задругарства развојем и унапређањем пољопривредне производње и прераде у задружним организацијама и шире, захтева доношење адекватних мера пољопривредне политике, од којих су најважније следеће:

1. Полазећи од значаја финансирања текуће производње и инвестиција у пољопривреди потребно је да се дугорочно реши систем финансирања пољопривредне производње у складу са специфичностима ове делатности.
2. Треба обезбедити да државни подстицаји буду усмерени преко задруга за сва регистрована и нерегистрована породична газдинства која уговарају производњу и набавку импута преко задруге.
3. Обезбедити суфинансирање дела личног дохотка за сва запослена лица у задругама преко Националне службе за запошљавање.
4. Омогућити ослобађање и плаћање царинских дажбина на увоз пољопривредне механизације и опреме, семена, садног материјала и приплодне стокеза потребе задругара и задруга.
5. Треба стимулисати развој пољопривредне производње и задругарства у брдско – планинским регионима ослобађањем пореза на добит.
6. Потребно је ослободити задруге плаћања ПДВ, за све преузете производе од земљорадника на чување, складиштење или прераду, до продаје купцу.
7. Задруге и њихови савези треба да буду ослобођени плаћања таксе, приликом однивања, као и уговора о оснивању.
8. Изменити и допунити Закон о наслеђивању или донети Закон о наслеђивању пољопривредног земљишта и породичних газдинстава. Власника необрађеног пољопривредног земљишта потребно је опорезовати неколико пута више у односу на постојећу пореску тарифу.
9. Задружна имовина мора да остане у власништву задруга и не може да се трансформише у државно власништво.
10. Ради брже обнове и реформисања задругарства и њихових савеза потребно је предузети одговарајуће мере на примени Закона о враћању одузетог земљишта, ослобађањем земљорадничких задруга обавеза плаћања накнада бившим власницима.

Задружне вредности и принципи

Задруга је аутономна асоцијација добровољно удружених лица са циљем остварења њихових заједничких, економских, социјалних и културних потреба и жеља кроз заједнички поседован и демократски контролисан привредни субјект.

Осим дефиниције, према Међународном задружном савезу, као идентитет савремене задруге одређују још две компоненте, и то: задружне вредности и задружни принципи.

Задруга се оснива и послује на задружним вредностима које се спроводе у складу са задружним принципима.

Задружне вредности су: самопомоћ, демократичност, једнакост, праведност, солидарност и самоодговорност које се у складу са задружним принципима, којима се, као смерницама конкретизованим у задружним правилима чланови задруге руководе у управљању и пословању задругом.

Оснивање и рад задруге се заснива на следећим принципима:

1. Добровољност – задруге су добровољне организације отворене за све људе који могу користити њихове услуге и који су вољни да прихвате одговорност која произилази из чланства, независно у односу на полну, друштвену, расну или религијску припадност и опредељеност.

2. Демократска контрола чланства- Задруге су демократске организације под контролом својих чланова, који активно учествују у одређивању политике и доношењу одлука. Изабрани представници су одговорни чланству. Задругари имају једнако право гласа један члан-један глас.

3. Економско учешће – право задругара да на равноправним основама стичу добит, односно вишак прихода над расходима за личне и заједничке потребе.

4. Аутономна независност – Задругом управљају задругари са циљем самопомоћи и под њиховом је контролом. Ако задруга склопи уговор о сарадњи са органима друштвено-политичких заједница или предузећа, или узима капитал споља, то мора бити под условом да се осигура чланска контрола и независност задруге.

5. Задружно образовање – Задруга осигурава образовање и обуку чланства, изабраних представника, менаџера и запослених, и на тај начин осигурава њихов активни допринос развоју своје задруге. О томе информишу јавност, посебно младе и потенцијалне лидере, о посебностима и предностима задружне делатности.

6. Међузадружна сарадња – Задруге најефикасније служе својим члановима ако јачају покрет задругарства заједничким радом кроз локалне, регионалне, националне и интернационалне задружне организације.

7. Брига за заједницу/друштвена одговорност- Задруге доприносе развоју својих заједница путем политике коју одобре њихови чланови.

Служба за заштиту биља